

Монографија
**„РАЗВОЈ ТРЖИШНЕ ПРОИЗВОДЊЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“**

Аутор:
Доц. др Симо Стевановић,
Пољопривредни факултет Универзитета у Београду

Монографија др Сима Стевановића под насловом »Развој тржишне производње у пољопривреди Републике Србије«, поред уводног дела и закључака, изложена је у четири обимна аналитичка поглавља, на укупно 220 страна. По садржају, начину излагања материје, квалитету и пластичности илустрација, оригиналном приступу, актуелности и значају проблематике за развој пољопривреде, испуњава све услове да буде публикована. Објављивање ове монографије ће представљати издавачко освежење у аграрноекономској литератури, јер до сада није било монографске обраде која на овако свеобухватан и мултидисциплинаран начин разматра специфичну проблематику дугорочног развоја тржишне производње у пољопривреди.

Научна и друштвена оправданост истраживања ове тематике произилази из крупних промена у развоју пољопривреде и њене тржишности, под утицајем укупног привредног развоја, испољених рецесивних тенденција и насталих противречја развоја крајем протеклог и почетком овог века, као и неопходности сагледавања одређених специфичности у развоју пољопривреде под утицајем привредно-системских, економских и еколошких детерминанти. Због свега тога, постоји потреба добијања актуелних научних сазнања о тенденцијама и чиниоцима развоја тржишне производње и раста дохотка у пољопривреди у новим економским условима привређивања у процесу транзиције и измењеном унутрашњем и спољашњем тржишном окружењу.

У монографији је истраживан развој укупне и тржишне производње у пољопривреди Републике Србије у тридесетогодишњем периоду 1976-2007. године. Кроз целу монографију је доследно примењен методолошки поступак, који подразумева четири угла аналитичког посматрања, и то: (1) анализа дугогодишњих кретања производње, (2) диференцирање општина према степену тржишности или обиму производње, (3) утицај демографских промена на тржишност и (4) узајамност степена тржишности производње и народног дохотка. Извршена је свеобухватна компаративна и економетријска анализа утицаја макро производних фактора на развој тржишне производње. Утврђено је да непољопривредни сектор представља фактор стварања и

ширења тржишта аграрних роба, преко раста народног дохотка као битног чиниоца подстицања раста пољопривредне производње и развоја укупног аграрног сектора на тржишним основама.

Централно место у монографији заузима разматрање фактора тржишности важнијих биљних и сточарских производа. Резултати истраживања указују да се у ратарској производњи остварује релативно висока тржишност производње код свих анализираних култура. Повећање тржишности производње доприноси повећању економских ефеката у пољопривреди. Тржишност производње индустријских култура долази до изражаја на два начина, кроз повећање обима укупне производње који је у целости тржишни, и на бази раста понуде прехранбених производа. Утврђено је да на степен тржишности поврћа у високом степену утичу регионалне специфичности компаративних природних услова, као и традиционалност саме производње. Тржишност производње у воћарству и виноградарству у високом степену одређују регионална обележја и позитивне промене у примени техничко-технолошких достигнућа. Ове производње, имају све значајнији утицај на запосленост, продуктивност и доходак земљорадничких газдинстава. У посебном поглављу проучавани су фактори раста тржишности производње важнијих врста сточарских производа. Утврђено је да се повећава заступљеност високопродуктивних начина производње меса који се остварују на примени савремених достигнућа науке и технике. Учешће говеђег и свињског меса има тенденцију опадања у укупној потрошњи меса са растом степена укупне тржишности меса.

На крају, у посебном поглављу под насловом „Стратегија развоја тржишне производње у пољопривреди“ разматрају се (1) специфичности развоја тржишне пољопривредне производње, (2) услови за развој пољопривреде у Републици Србији, (3) неопходност успостављања тржишне производње, и (4) будући развој тржишности биљне и сточарске производње. У том контексту су предложене системске и мере аграрне политике у функцији усклађивања развоја тржишне производње у пољопривреди Републике Србије, посебно имајући у виду економске могућности заштите природних ресурса у функцији усмеравања одрживог развоја тржишне производње аграрног сектора у целини, односно, постизање и одржавање оног обима и структуре производње који се темељи на оптималној равнотежи економских и еколошких принципа. Овде се констатује да заштита и коришћење земљишта имају кључну улогу у стварању трајних услова за примену метода одрживог развоја пољопривреде и раста производње квалитетних аграрних роба.

Може се закључити да је у овој монографији успешно изучавана веома значајна, актуелна и до сада недовољно истраживана тема, обухватањем битних фактора и сегмената развоја тржишне производње у пољопривреди

Републике Србије. На основу презентираних емпиријске фактографије и примењених досадашњих теоријских сазнања, утврђени су не само проблеми него и законите тенденције и чиниоци развоја тржишне производње. На основу приказаних резултата истраживања, темељно извршене квантитативне и квалитативне анализе и примењене савремене методологије, монографија др Сима Стевановића под називом »Развој тржишне производње у пољопривреди Републике Србије« представља значајан прилог научној агроекономској литератури.

Београд, 20.03.2010. год.

Проф. др Милан Р. Милановић
Мегатренд универзитет, Београд